

Ruiny zamku w Tworkowie

PL - RUINY ZAMKU W TWORKOWIE

Usytuowane w północno-zachodniej części wsi, na skarpie ponad korytarzem rzeki Psiny, otoczone częściowo nawodnioną fosą. Jest to dawna siedziba Reiswiczów i Tworkowskich, wzniesiona prawdopodobnie w II połowie XVI wieku na fundamentach zamku średniowiecznego.

W roku 1860, kiedy nowym właścicielem zamku został hrabia von Saurma-Jeltsch, postanowił przebudować zamek, mimo że w 1830 roku obiekt był gruntownie odnowiony. Zadanie to zostało powierzone znanemu architektowi Carlowi Heydenreichowi i w 1872 roku obiekt został gruntownie przebudowany w stylu neorenesansowym.

Podczas trwającej dwa lata przebudowy, poszerzono i podwyższono narożnik północno-zachodni, a przy skrzydle zachodnim od strony dziedzińca wzniesiono nową czworoboczną wieżę. W wieży zachowały się fragmenty poprzedniej budowli, w tym kamień z datą 1567. W 1876 roku wieża otrzymała zegar czterotarczowy, który zamontował zegarmistrz Weiss z Głogówka. Dziedziniec otoczono dwukondygnacyjnymi podporami filarowymi połączonymi łukami (arkady filarowe), wprowadzono zwieńczenie elewacji w formie trójkąta ograniczonego gzymsami oraz ścianki w stylu renesansowym przysłaniające częściowo dach (facjatki renesansowe). W ten sposób przy wykorzystaniu części renesansowej budowli powstał pałac w neorenesansowym stylu z licznymi wieżyczkami i facjatkami.

Kres świetności zamku położył pożar, który wybuchł w nocy z 8 na 9 stycznia 1931 roku. Ogień strawił cały budynek łącznie z wieżą zegarową. Mimo, że w oficjalnych dokumentach stwierdzono, że przyczyna ognia była nieznana, istnieją przypuszczenia o celowym podpaleniu zamku w celu uzyskania odszkodowania. Nikt nie podjął wysiłku jego odbudowy, a później podczas trwających 3 tygodnie działań wojennych w marcu 1945 roku zamek został ponownie spalony i splądrowany.

Ruiny zamku w Tworkowie stanowią zabytek wpisany do rejestru zabytków Województwa Śląskiego na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu z dnia 24 marca 1964 roku. Od momentu, kiedy gmina Krzyżanowice została właścicielem ruin prowadzone są działania mające na celu ich zabezpieczenie, konserwację oraz prace porządkowe.

Ruiny zamku w Tworkowie można zwiedzać w dni robocze – od poniedziałku do piątku – w godzinach od 11.00 do 19.00, a w soboty, niedziele i święta – od 13.00 do 19.00, po uprzednim kontakcie telefonicznym z dozorcą obiektu – tel. 32 4196128.

Przy ruinach zamku w Tworkowie odbywają się liczne imprezy i festyny, często z udziałem bractwa rycerskiego. Można wtedy spróbować swoich sił w pojedynku z rycerzem, postrzelać z łuku, rzucić oszczepem lub wziąć udział w zabawach „plebejskich”.

Ruiny zamku to doskonała sceneria dla koncertów muzycznych. Pod koniec sierpnia 2014 roku Młodzieżowa Rada Gminy zorganizowała Festiwal Podsumowujący Wakacje, w ramach projektu pn. „Gmina Krzyżanowice i partnerzy w alternatywnym brzmieniu” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Zagrało osiem śląskich zespołów rockowych rozpoczynających swoją muzyczną „karierę”, jak i takich, które mają już na swoim koncie pewne osiągnięcia koncertowe i płytowe. Gwiazdą wieczoru był wodzisławski zespół Tabu, grający muzykę reggae.

CZ - ZŘÍCENINA HRADU V TWORKOWIE

Nachází se v severozápadní části vesnice, na svahu nad řekou Psina, obklopená částečně napuštěným vodním příkopem. Je to bývalé sídlo Reisvitzů a Tworkowských, postaven pravděpodobně v II polovině XVI století na základech středověkého hradu.

V roce 1860, kdy se novým majitelem zámku stal hrabě von Saurma-Jeltsch, rozhodl se zámek přestavět ačkoli byl v roce 1830 kompletně zrekonstruován. Tento úkol byl svěřen známému architektovi Carlovi Heydenreichovi a v roce 1872 byl objekt kompletně přestavěn v neorenesančním stylu.

V průběhu dvoleté přestavby, byl rozšířen a zvýšen severozápadní roh a při západním křídle byla na nádvoří postavena nová čtyřhranná věž. Ve věži se uchovali prvky předcházející budovy, včetně kamene s datem 1567. V roce 1876 dostala věž hodiny se čtyřmi ciferníky, které namontoval hodinář Weiss z Glogówka. Nádvoří bylo lemováno dvoupodlažními sloupy spojenými oblouky

Období slávy zámku ukončil požár, který vypul v noci z 8 na 9 ledna roku 1931. Oheň pohltit celou budovu včetně věže s hodinami. I když v oficiálních dokumentech se tvrdí, že příčina požáru je neznámá, existuje podezření, že byl úmyslně zapálen kvůli získání odškodnění. Nikdo se neusiloval ho zrekonstruovat a později během 3 týdnů válečných akcí v březnu 1945 byl zámek opět vypálen a vypleněn.

Zřícenina zámku v Tworkowě je památka zapsaná do seznamu památek Slezkého kraje na základě rozhodnutí Krajského konzervátora památek v Opolu ze dne 24 března roku 1964. Od chvíle, kdy se obec Krzyżanowice stala majitelem zříceniny, provádějí se činnosti pro její ochranu, údržbu a úklidové práce.

Zříceniny zámku v Tworkowě lze navštívit v pracovní dny – od pondělí do pátku – od 11.00 do 19.00, a v sobotu, neděli a o svátcích – od 13.00 do 19.00, po předchozím telefonickém kontaktu se správcem objektu – tel. 32 4196128.

Při zřícenině zámku v Tworkowě se koná řada zábav a festivalů, často se účastní bratrství rytířů. Můžete si pak vyzkoušet svou sílu v soubojích s rytíři, lukostřelbu, házet oštěpem nebo se zúčastnit „plebejských“ her.

Zřícenina hradu je ideální prostředí pro hudební koncerty. Na konci srpna 2014 Mládežnický magistrát obce organizoval Festival pro shrnutí prázdnin, v rámci projektu „ Obec Krzyżanowice a parneři v alternativním znění“ spolufinancovaného z prostředků Evropské Unie. Hrál osm slezkých rokových kapel, které svou hudební „kariéru“ začínají, ale i takové, které již mají na svém kontě určité koncertové a deskové úspěchy. Hvězdou večera byla wodzisławská kapela Tabu, hrající reggae.

PL - ŹRÓDEŁKO

Niedaleko ruin, w niewielkim krajobrazowym parku zamkowym, znajduje się tajemnicze historyczne źródło. Przychodzą tu nie tylko spacerowicze, szukający ciszy i spokoju, czy miłośnicy wypoczynku na świeżym powietrzu, ale także amatorzy źródlanej wody. To nie tylko mieszkańcy Tworkowa, ale też innych sołectw naszej gminy, a nawet Raciborza i okolicznych powiatów. Przynoszą ze sobą różne pojemniki i napełniają je wodą bijącą ze źródła. Cenią bowiem jej właściwości – jakość, smak, a także to, że np. gotując źródlaną wodę w czajniku, na jego ściankach nie gromadzi się kamień.

Niepozorna budowla, pośród zielonych krzewów, szczególnie latem mogła umknąć przypadkowemu spacerowiczowi. Tworkowianie wpadli na pomysł, by tę cenną lokalną osobliwość ocalić od zapomnienia i zadbać o jej najbliższe otoczenie. W październiku 2010 roku źródło oraz teren wokół został uporządkowany i zagospodarowany na co pozyskano unijne fundusze. Utwardzono terenu wokół, wykonano schody z podestami z kamieni granitowych, ułożono korytka odwadniające oraz kraty, zamontowano ozdobną barierkę, powstał też murek schodkowy z naturalnego kamienia. Dzisiaj teren wokół źródła cieszy oko estetyką oraz funkcjonalnością.

CZ - PRAMEN

V blízkosti zříceniny, v malém krajinářském zámeckém parku, se nachází tajemný historický pramen. Příklad sem nejen turisté, ale také ti co hledají ticho a klid, nebo milovníci oddechu na čerstvém vzduchu, ale také pramenité vody. Nejsou to jenom obyvatelé Tworkowa, ale také dalších starostenství naší obce, a dokonce Raciborza a okolních okresů. Přináší sebou různé nádoby a naplňují je vodou z pramene. Cení si její vlastnosti – kvalitu, chuť a také proto, že při vaření vody v konvici se nehromadí na stěnách vodní kámen.

Nenápadná budova mezi zelenými keři, především v létě, mohla uniknout náhodnému kolemjdoucímu. Tworkowianie dostali nápad, aby tuto cenní místní zvláštnost zachránili od zapomnění a postarat se o jeho nejbližší okolí. V říjnu 2010 byl pramen a jeho okolí uklizeno a dáno do pořádku, na co se získaly fondy z Evropské Unie. Byla spevněná půda kolem, postaveno schodiště z žulových kamenů, položeno odvodňovací kanály a sítě, namontováno ozdobní zábradlí a byla postavena stupňovitá zeď z přírodního kamene. Dnes okolí pramene lahodí oku estetikou i funkčností.